

Sak: 8.1

Dato: 16.03.09

Ansvarlig: Landsstyret

8.1: Likestillingspolitisk plattform

1. Hensikt

Å vedta NSU sin likestillingspolitikk for de neste tre årene.

2. Definisjoner/forkortelser

NSU-AU – Arbeidsutvalget i Norsk Studentunion
NSU – Norsk Studentunion
LS – Landsstyret i NSU
LT – Landstinget til NSU

3. Forslag til vedtak

"Landstinget vedtar likestillingspolitisk plattform for 2009-2012. Landstinget gir NSU-AU mandat til å foreta redaksjonelle språklige endringer."

4. Presentasjon

Bakgrunn

Likestillingspolitisk plattform vedtas i samsvar med NSUs statutter og praksis hvert tredje år. Vedlagte plattform er Landsstyrets innstilling til Landstinget.

Saksgang

Utkast til plattform har vært oppe til behandling i likestillingskomiteen, NSU-AU og NSUs Landsstyre. LS 01/09 innstilte på plattformen til NSUs 55.Landsting, der den skal vedtas endelig.

Overordnede dokumenter

I NSU er det slik at det eneste politiske dokumentet som er overordnet plattformene er prinsippprogrammet. Det vil si at politikken som vedtas i de politiske plattformene ikke kan gå på tvers av noe av politikken i prinsippprogrammet. Det gjeldende prinsippprogrammet ble vedtatt på NSUs 53. Landsting i 2007 og gjelder frem til 2010. Gjeldende prinsippprogram og plattform finnes her:

<http://www.nsu.no/Default.aspx?tabid=632>

1 Likestillingspolitisk plattform

3 1 Innledning

5 1.1 Lik rett til utdanning

6 Et stort mangfold i studentmassen og blant de ansatte er en styrke for
7 akademia og samfunnet for øvrig, både med hensyn til alder, erfaring,
8 funksjonalitet og kulturell bakgrunn. Akademia skal fronte kampen for
9 likestilling på tvers av kjønn og legning, funksjonsnedsettelse og kulturell
10 bakgrunn, i visshet om at det vil utvikle samfunnet i en positiv retning.
11 Institusjonene skal legge til rette for et inkluderende miljø. NSU skal også
12 bidra til at man i samfunnet generelt og innenfor de enkelte
13 utdanningsinstitusjonene spesielt, forstår at likestillingskampen handler
14 om mer enn kjønn.

15
16 Høyere utdanning er en viktig forutsetning for deltakelse i arbeidslivet og
17 samfunnslivet for øvrig. Det er høy korrelasjon mellom høyere utdanning
18 og sosial status, inntekt og levealder. Rettferdighetshensyn tilsier derfor
19 at utdanningspolitikken bør legges opp slik at verken kjønn, legning,
20 funksjonsnedsettelse eller kulturell bakgrunn er bestemmende for den
21 reelle tilgangen til høyere utdanning. Hvis Norge skal satse på høyere
22 utdanning og forskning, har man heller ikke råd til å miste forskertalenter
23 på grunn av skjevrekuttering.

24
25 NSU mener dessuten at likestillingsperspektivet har en verdi utover
26 prinsippet om lik rett til utdanning, da det vil gi større mangfold og styrke
27 humankapitalen innen høyere utdanning. Likestilling handler om mer enn
28 kun fraværet av diskriminering. Man påvirkes av samfunnets
29 forventninger og vilje til tilrettelegging. Dersom samfunnet ikke anser
30 høyere utdanning som en mulighet for at alle kan bidra til utvikling for seg
31 selv og andre, kan det hende man setter lavere målsetninger for seg selv,
32 uten å ta hensyn til eget talent og egne evner. Dette kan bli en ond sirkel
33 NSU mener det er viktig å bryte ut av.

35 1.2 Likestilling er et lederansvar

36 Alle utdanningsinstitusjoner bør ha én i sin øverste administrative
37 ledergruppe med hovedansvar for likestillingsarbeid. Det bør dessuten
38 settes av et tilstrekkelige ressurser i institusjonenes sentrale budsjett for
39 å følge opp dette arbeidet. Resten av institusjonenes strukturer bør så
40 langt det er mulig og gir praktisk mening, følge dette prinsippet. NSU
41 oppfordrer utdanningsinstitusjonene til å utarbeide en handlingsplan for
42 likestilling i akademia som er forankret i institusjonens styre og ledelse.
43 NSU mener at alle utdanningsinstitusjonene skal opprette og skaffe
44 finansiering til en likestillingspris som skal tildeles institutter, fagmiljøer,
45 organisasjoner og/eller enkeltpersoner, også studenter ved institusjonen.
46 Dette vil gi et økonomisk insentiv for å jobbe aktivt med inkludering.

47 Prisen skal sette fokus på problemstillingene man står ovenfor i akademia,
48 og på den måten fremme likestilling.
49

50 **2 Studenter med nedsatt funksjonsevne**

51 **2.1 Universell utforming**

52 "Universell utforming er utforming av produkter og omgivelser på en slik
53 måte at de kan brukes av alle mennesker i så stor utstrekning som mulig,
54 uten behov for tilpasning" Universell utforming er en nødvendighet for å
55 inkludere alle i samfunnet. Ved å stille krav til at studiemiljøet er
56 universelt utformet, gjør man høyere utdanning tilgjengelig for alle. Det er
57 med på å sikre prinsippet om lik rett til utdanning for alle. Universell
58 utforming handler både om bygg, uteområder og IKT. Universell utforming
59 er et gode for alle studenter og ansatte uavhengig av funksjonsevne.
60

61 **2.2 Bygningsmasse og uteområder**

62 NSU mener at utdanningsinstitusjonene må jobbe aktivt for å
63 opprettholde, forbedre og utvikle bygningsmassen etter retningslinjene for
64 universell utforming. Det må utformes handlingsplaner som ivaretar den
65 universelle utformingen av gammel bygningsmasse. NSU krever økte
66 årlige midler til utbedring av gammel bygningsmasse, og en tettere
67 oppfølging av bruken av disse midlene. Det må være brukermedvirkning i
68 planleggingsfasen av alle bygg- og rehabiliteringsprosjekter. I tillegg må
69 det være kompetanse på universell utforming tilstede i hele planleggings-
70 og byggeprosessen. Dette er krav som gjelder for både
71 utdanningsinstitusjonene og studentsamskipnadene. Samskipnaden må ha
72 et tilfredsstillende tilbud av universelt utformede boliger tilrettelagt for
73 studenter med redusert funksjonsevne. Universelt utformede boliger bør
74 finnes i form av hybler og leiligheter. Alle nye studentboliger må bygges
75 med besøksstandard. NSU mener at i relevante studier som arkitektur,
76 byggingeniør og informasjonsteknologi, må kurs om universell utforming
77 være obligatorisk.
78

79
80 Det må settes en frist for hver enkelt institusjon når bygningsmassen skal
81 være universelt utformet. Denne fristen må være ulik for hver institusjon,
82 avhengig av i hvor store omgjøring som må gjøres. Departementet bør
83 også bidra med økonomiske midler, slik at det er mulig for institusjonene
84 å faktisk gjøre om bygningsmassen.
85

86 **2.3 IKT**

87 NSU mener at det må være krav om at It-avdelingen ved
88 utdanningsinstitusjonene skal ha kompetanse på universell utforming. Det
89 finnes mange IKT-tjenester og ressurser ved utdanningsinstitusjonene,
90 som studweb, e-læringssystemer og digitale bibliotekressurser. NSU
91 krever at disse må være utformet etter retningslinjer for universell
92 utforming. NSU krever at institusjonene må tilby alternative læringsformer
93 på nett, som er tilgjengelige for alle. I forelesningssituasjonen skal
94 foreleser uoppfordret ta i bruk tilgjengelige teknologiske hjelpemidler.

95 NSU mener dette er viktig for å gjøre læringsutbyttet optimalt for alle
96 studenter.

97

98 **2.4 Pensum og forelesninger**

99 Det må stilles krav til lesbarheten i bøker og kompendier som settes på
100 pensum. For synshemmede må alt av pensum være tilgjengelig for
101 maskinell opplesning eller mulig å oversette til blindeskrift. Skrifttypene
102 som brukes og størrelsen på teksten må enten være god nok i det
103 skriftlige materialet eller mulig å få kjøpt uten ekstra kostnad for den
104 enkelte studenten. Ingen pensumlister skal godkjennes uten at de
105 oppfyller kravene. Det må ikke gis noen unntak fra regelverket.

106

107 Informasjon fra institusjonene må være tilgjengelig for alle studentene,
108 både med tanke på format og språk. I tillegg må de inneholde den samme
109 informasjonen både på norsk, engelsk og blindeskrift. Rulleveier må
110 skiltes og infotavlene må plasseres slik at de er tilgjengelige og godt
111 synlige for alle.

112

113 Forelesningsnotater må gjøres tilgjengelig i format som gjøre det mulig å
114 "oversette" de maskinelt til tale- og blindeskrift. Det må stilles de samme
115 kravene til lesbarhet av forelesningsnotater som til pensum. For mange er
116 det å ta opp forelesningene et nyttig redskap for å høre og forstå alt som
117 blir sagt under forelesningen. Forelesere på institusjonene skal også
118 trenes til å snakke i riktig tempo for tegnspråktolker. Alle
119 forelesningssalene må utstyres med teleslynger.

120

121 NSU vil følge opp bestemmelsen om at studenter som har behov for
122 tilrettelegging av eksamen må få tilgang på nødvendige hjelpemidler.
123 Dette for at studenter med funksjonsnedsettelse skal ha samme
124 utgangspunkt som studenter som ikke har funksjonsnedsettelse. Tilbudet
125 om tilrettelegging må være synlig og enkelt for studentene å ta i bruk.
126 Studenter med syns- og lesehemning møter i dag mange hindringer i
127 studiehverdagen. Det tar svært lang tid å produsere studielitteratur, og
128 det er kun synshemmede studenter som har produksjonsrett hos Norsk
129 lyd- og blindeskriftbibliotek (NLB). NSU mener at også lesehemmede må
130 ha produksjonsrett, og ikke bare lånerett, hos NLB.

131

132 NSU mener at alle forskningsartikler, monografier og all annen
133 egenproduksjon av studielitteratur må arkiveres i åpne institusjonelle
134 forskningsarkiver. Arkivene bør ha en dokumentstandard som sikrer
135 tilgangen for blinde og svaksynte. Dette vil være positivt både for
136 enkeltindivider og i forbindelse med sammensetning av kompendier.

137

138 **2.5 Obligatorisk undervisning**

139 På studier med mye obligatorisk undervisning, kan det være vanskelig for
140 enkelte studenter å følge undervisningen. Her er det viktig at det vises
141 fleksibilitet overfor personer som av fysiske og psykiske årsaker ikke kan
142 delta på alt. Disse bør ha høyere fraværskvoter enn andre. Det bør også

143 legges opp til flere todelte studiemodeller, der man kan velge om man
144 ønsker å gå på en versjon med mye obligatorisk undervisning, eller en
145 modell man kan følge uten å fysisk være tilstede på undervisningen.

146

147 **2.6 Studiefinansiering**

148 Personer med nedsatt funksjonsevne er den gruppen med lavest
149 utdanningsnivå. Dette ønsker NSU å gjøre noe med. Studiefinansiering må
150 innrettes slik at studenter med funksjonsnedsettelse kan studere på lik
151 linje med andre studenter. NSU mener at studenter med nedsatt
152 funksjonsevne må få tilbud om 12 mnd studiefinansiering med samme
153 månedssats som andre studenter. Det beløpet som overstiger ordinær
154 studiefinansiering skal utbetales i form av stipend etter at studenten har
155 fått godkjent eksamen, slik at studentene ikke får mer gjeld enn andre
156 studenter. Dersom en student med nedsatt funksjonsevne trenger lengre
157 enn normalt tid på sitt studieprogram på grunn av sin
158 funksjonsnedsettelse eller på grunn av funksjonshemmende barrierer, må
159 vedkommende få det beløpet han/hun trenger for å få fullført sin grad i
160 form av stipend.

161

162

163 **3 Kjønnsperspektivet i Akademia**

164

165 Til tross for kvinners inntog på utdanningsarenaene, er det dessverre
166 langt fra likestilt når det gjelder utdanning og forskning i Norge. Norge har
167 et av de mest kjønnsdelte utdanningsvalget i Europa, og unge forsetter å
168 velge tradisjonelt. Også blant de vitenskapelige ansatte er kjønnsbalansen
169 svært skjev, der kun 18 % av professorene er kvinner. NSU ønsker en
170 jevn kjønnsbalanse både blant studenter, vitenskapelig ansatte og
171 administrativt ansatte, og mener at det bør igangsettes tiltak for å oppnå
172 dette. NSU mener derfor det er viktig å fokusere på kjønnsperspektivet
173 både i rekruttering til høyere utdanning, i studiehverdagen og for
174 avansement til vitenskapelige stillinger.

175

176 **3.1 Rekruttering til høyere utdanning**

177 Selv om studentmassen som helhet har jevn kjønnsbalanse er det store
178 forskjeller mellom de ulike fagområdene. Utdanningsvalg er sterkt preget
179 av tradisjoner, og det eksisterer fortsatt såkalte "manns- og kvinneyrker".
180 Et utdanningsvalg bør skje med bakgrunn i interesser og kompetanse og
181 ikke som følge av tradisjoner og normer. Der kjønnsfordelingen er svært
182 skjev bør det iverksettes tiltak som kan gjøre at flere velger utradisjonelt
183 og øker sjansen for at færre faller fra underveis. Eksempler på slike tiltak
184 kan være kurs rettet mot studenter av samme kjønn og mentor- og
185 alumniordninger der studentene møter nåværende/tidligere studenter
186 innen samme fag for erfaringsutveksling og veiledning.

187

188 Kunnskapsdepartementet har et overordnet ansvar for å sikre bredere
189 rekruttering til alle fagområder i høyere utdanning. NSU mener KD bør
190 satse mer offensivt og strategisk innen dette arbeidet. Det bør satses på

191 forgangsinstitusjoner som blir tildelt ekstra midler og nasjonale
192 kampanjer. NSU mener KD bør sette ned en arbeidsgruppe som kan se på
193 rekrutteringsmønstre til høyere utdanning og tiltak, akkurat som man har
194 gjort i forhold til rekruttering til forskning.

195

196 **3.2 Kjønnsperspektivet i studiehverdagen**

197 Debatten om kjønn i academia har i stor grad konsentrert seg rundt de
198 vitenskapelige ansatte og mindre grad om studenter. NSU mener derfor
199 hovedutfordringen for studenter er at man i liten grad har satt fokus på
200 hvordan kjønnsroller påvirker studiehverdagen. NSU mener derfor det er
201 viktig at det settes større søkelys på tema, hvor det settes av midler som
202 institusjonene kan søke på dersom man ønsker å iverksette
203 likestillingskampanjer på egen institusjon.

204

205 **3.3 Seksuell trakassering**

206 Mange studenter rapporterer om seksuell trakassering i og utenfor
207 studiestedet. Alle former for seksuell trakassering kan ha store
208 konsekvenser for den enkeltes psykiske helse, trivsel og læringsutbytte.
209 At studiehverdagen skal være fri for seksuell trakassering er derfor et
210 overordnet mål. Dessverre er omfanget av seksuell trakassering lite
211 kartlagt. Fra Sverige har man undersøkelser som viser at seksuell
212 trakassering er svært utbredt. NSU mener at det er på høy tid å kartlegge
213 omfanget av seksuell trakassering i Norge og komme med tiltak for å
214 motvirke det. Kunnskapsdepartementet bør, i samarbeid med
215 institusjonene, ha årlige kampanjer ved semesterstart for å informere om
216 seksuell diskriminering og om hvor man kan henvende seg hvis man føler
217 seg diskriminert. Dessuten må vern mot seksuell trakassering inn under
218 en forskrift til universitets- og høgskoleloven, som en del av retten til et
219 godt psykisk læringsmiljø.

220

221 **3.4 Rekruttering i høyere utdanning**

222 NSU ønsker at utdanningsinstitusjonene skal belyse mastergraden og
223 doktorgraden som en karrierevei allerede tidlig i bachelor-graden. NSU
224 anser det som et problem at forholdstallene mellom kjønn på bachelor-
225 nivå ikke videreføres på masternivå. Denne uheldige trenden fortsetter
226 videre i det akademiske karriereløp. Dette må utdanningsinstitusjonene
227 finne årsaker til, og sette inn tiltak.

228

229 Denne uheldige trenden fortsetter videre i det akademiske karriereløp. 38
230 % av de vitenskapelige ansatte i academia er kvinner, og kun 18% av
231 professoratene er besatt av kvinner. Undersøkelser viser at kvinner ikke
232 føler seg invitert inn i forskningsmiljø og at flere menn i kvinnedominerte
233 miljø avanserer lettere enn kvinner i mannsdominerte miljø. Kvinner er i
234 flertall på lavere grad, men andelen minsker dramatisk med høyere
235 gradsnivå. I 2007 var 60 % av studentene kvinner, mens 83 % av
236 professorene var menn. NSU vil understreke at det ikke er noe mål at det
237 må være 50 % innenfor enhver utdanning, og at årsaken til skjev
238 kjønnsbalanse innefor fagretninger ofte kan ligge i forskjellige interesser

239 og prioriteringer man har. Imidlertid viser undersøkelser at kvinner har
240 like store ambisjoner for å gjøre karriere innenfor akademia som menn, og
241 derfor er det spesielt alvorlig at det er en så liten andel kvinner blant
242 vitenskapelige ansatte.

243

244 Norsk Studentunion mener at institusjonene har et stort medansvar for å
245 sikre likestilling i akademia, men at et sentralt initiativ er viktig. Det har
246 blitt etterlyst med rette mer kunnskap om årsakene til frafall i
247 doktorgradsutdanningene. NSU mener likevel at man allerede kan
248 iverksette mange tiltak for å stimulere til økt gjennomføring både blant
249 kvinner og menn.

250

251 NSU tror på en kombinasjon av aktiv rekrutteringspolitikk, bevisst
252 ansettelsespolitikk og bærekraftig personalpolitikk, sammen med
253 målrettede økonomiske ekstratiltak. Tiltak for å bedre kjønnsbalanse kan
254 ta utgangspunkt i følgende ikke-prioriterte liste:

255

256 *Rekrutteringspolitikk:*

- 257 1. Planmessig erfaringsbygging for kvinnelige ph.d.-studenter, spesielt
258 innrettet for å gi erfaring som kvalifiserer til videre karriere i
259 akademia.
- 260 2. Mentorordninger for ph.d.-studenter og postdoktorer.

261

262 *Ansettelsespolitikk:*

- 263 3. Vekt på faglig utviklingspotensial ved ansettelser.
- 264 4. Åpne ansettelsesprosesser og brede stillingsutlysninger til stillinger i
265 høyere utdanning, både administrative og vitenskapelige ansatte.
- 266 5. Begge kjønn skal være representert i ansettelseskomiteer.
- 267 6. Det underrepresenterte kjønn bør oppfordres til å søke i
268 stillingsutlysningen

269

270 *Personalpolitikk:*

- 271 7. Medarbeidersamtaler med karriereplanlegging og stimulering til
272 søking på forskningsmidler.
- 273 8. Støttemidler til kvinner i ph.d.-stillinger som har redusert
274 forskningsaktivitet knyttet til familieforhold og mobilitetshensyn.
- 275 9. Forlenget stipend for stipendiater som får barn i stipendperioden.
- 276 10. Kompensasjon for komitéarbeid.

277

278 *Økonomiske ekstratiltak:*

- 279 11. Sentrale likestillingspotter.

280

281 **3.5 Studentforeldre**

282 NSU mener at alle studentforeldre må ha selvstendig opptjeningsrett til
283 fødselspermisjon. NSU mener at det bør være god tilgjengelighet på
284 barnehageplasser for studenter og stipendiater til en overkommelig pris.
285 Dette kan også være et virkemiddel for å sikre bedre kjønnsbalanse blant
286 stipendiater. Ved termin i nærheten av eksamensdato bør studentforeldre

287 ha rett til å søke om utsatt eksamen uavhengig av hvilken
288 utdanningsinstitusjon de tilhører. Alle stønadsformer til studentforeldre
289 skal være likestilt mellom begge foreldre, med unntak av permisjon i
290 forkant av termin for kvinner som skal føde.

291

292 **3.6 Kjønnforskning**

293 Kjønnforskning er en måte å synliggjøre erfaringer og betydningen av
294 kjønn i relasjon til blant annet kultur, vitenskap og politikk. Denne
295 forskningen har bidratt til økt oppmerksomhet om kjønn i et
296 maktperspektiv, og synliggjort kjønnsbarrierer. NSU mener det er viktig at
297 det satses på denne type forskning, og at resultatene benyttes i
298 institusjonenes likestillingsarbeid. NSU mener at et integrert
299 kjønnsperspektiv i alle relevante fag er viktig. Dette må ikke erstatte, men
300 bare komme i tillegg til kjønnforskning.

301

302

303 **4 LHBT-studenter**

304

305 Per dags dato finnes det veldig lite kunnskap om studiehverdagen til
306 lesbiske, homofile, bifile og transpersoner (LHBT) i form av hvor stor grad
307 de oppnår sosial aksept eller om de opplever trakassering som studenter.
308 Trakassering og mangel på sosial aksept kan føre til psykiske lidelser og
309 en krevende studiehverdag. NSU krever at studiehverdagen til LHBT
310 studenter belyses i levekårsundersøkelsen for studenter, med hovedvekt
311 på opplevd diskriminering, psykisk helse og studievalg. Utformingen av
312 undersøkelsen bør gjøres i samarbeid med relevante
313 interesseorganisasjoner.

314

315 **4.1 Mangfold**

316 NSU krever at studiestedet skal jobbe proaktivt for å motvirke negative
317 holdninger mot LHBT-studenter. Dette må gjøres i samarbeid med
318 organisasjoner som jobber for LHBT personers rettigheter. NSU krever at
319 det må finnes LHBT infomateriell lett tilgjengelig ved alle
320 utdanningsinstitusjoner. Det er også svært viktig at det akademiske
321 miljøet som helhet er bevisst på å ha inkluderende holdninger slik at flere
322 av de ansatte ved institusjonene, både vitenskaplige og administrative,
323 kan stå åpent fram med sin seksuelle orientering og identitet, og på den
324 måten kan være gode forbilder for studentene.

325

326 For å kunne ha et inkluderende akademia er det viktig at alle føler seg
327 velkomne. Samfunnet tar i dag utgangspunkt i at alle er heteroseksuelle,
328 dette betegnes som heteronormativitet. Dessverre er det eksempler på at
329 pensum og lærermetoder er basert på det premisset. NSU ønsker at alle
330 skal føle seg hjemme i akademia og i sitt fagmiljø. Derfor mener NSU at
331 norsk akademia bør ha en full gjennomgang av pensum og lærermetoder
332 for å kunne være mer bevisste rundt heteronormative holdninger.

333

334

335 **4.2 Trygghet**

336 NSU krever at alle studentarealer ved studiestedene må være frie for
337 visuelt materiell som fungerer diskriminerende eller er støtende for LHBT-
338 studenter. NSU skal jobbe for at studenter som opplever diskriminering i
339 sin studiehverdag på grunnlag av seksuell orientering eller kjønnsidentitet,
340 skal bruke organisasjonen og de tillitsvalgte til å motarbeide
341 diskriminering. Dette kan blant annet gjøres ved å opprette samarbeid
342 med LHBT-organisasjoner for studenter nasjonalt og lokalt.

343
344 NSU mener at det må oppfordres til å starte LHBT-organisasjoner ved
345 utdanningsinstitusjonene, her bør studentdemokratiene,
346 studentsamskipnaden, eksisterende organisasjonsliv og
347 utdanningsinstitusjonen ta et felles ansvar. Slik kan man få et forum der
348 likesinnede kan ta opp problemstillinger vedrørende det å være en LHBT
349 person. Der det allerede finnes LHBT- organisasjoner er det viktig at disse
350 får oppfølging i form av midler og organisasjonsstøtte. NSU skal oppfordre
351 til samarbeid med organisasjoner som jobber for LHBT personers
352 rettigheter, og videre tilrettelegge for samarbeid mellom medlemslagene
353 og disse organisasjonene ved læringsstedene. NSU krever at det må
354 finnes en likestillings- og diskrimineringskontakt ved
355 utdanningsinstitusjonene, slik at enkeltpersoner kan ha en person og
356 forholde seg til om de vil ta opp enkeltsaker og mer omfattende
357 problemstillinger rundt diskriminering. Det er nødvendig at denne
358 diskrimineringskontakten har en god dialog med LHBT- og NSUs
359 medlemslag.

360
361

362 **5 Etniske minoriteter i akademia**

363
364 Norge blir et stadig mer multikulturelt samfunn. NSU ønsker derfor at
365 studentmassen og de ansatte ved institusjonene skal gjenspeile dette
366 samfunnet. Etniske minoriteter er ikke en homogen gruppe og forskjellene
367 innad er store, både i mellom ulike landgrupper og mellom de ulike
368 innvandrergenerasjonene. Ikke-vestlige førstegenerasjonsinnvandrere tar
369 fremdeles høyere utdanning i mindre grad enn resten av befolkningen,
370 mens ikke-vestlige etterkommere i dag studerer minst like ofte som unge
371 med norsk etniske bakgrunn. Likevel ser vi at etniske minoriteter møter
372 utfordringer andre i samfunnet ikke møter. NSU mener derfor at det
373 trengs et mer aktivt engasjement både fra sentrale myndigheter og fra
374 høyere utdanningsinstitusjonene for å øke rekruttering, bedre
375 gjennomføring og lette overgangen fra utdanning til arbeidslivet for
376 etniske minoriteter. Departementet må pålegge universitetene og
377 høyskolene å utforme en plan for etnisk likestilling og integrering på sin
378 institusjon. Avgjørende for dette arbeidet er god kontakt og koordinering.
379 Kunnskapsdepartementet må derfor skape arenaer som
380 kontaktkonferanser for institusjonene på dette tema.

381

382 Når personer fra ulike deler av verden møter hverandre, fordrer det at
383 man har respekt og toleranse overfor hverandre. Dette gjelder uavhengig
384 av bakgrunn. NSU mener at man bør ha rett til å utøve religion, og støtter
385 derfor tiltak som bønnenrom for muslimer, halal-mat i studentkafeene og
386 mener at man bør kunne bruke de kulturelle eller religiøse symbolene man
387 selv ønsker. Imidlertid ser vi at det kan være nødvendig at enkelte
388 institusjoner legger begrensninger på dette dersom det er nødvendig for å
389 praktisk kunne gjennomføre undervisningen.

390

391 **5.1 Rekruttering til høyere utdanning**

392 NSU skal arbeide for at det opprettes prosjekter med spesielt fokus på
393 rekruttering av etniske minoriteter. Målgruppen for denne typen
394 prosjekter er elever i videregående og ungdomsskoler. Studentene ved
395 institusjonene kan engasjeres i prosjektarbeidet som eksempelvis
396 mentorer eller leksehjelper. Studenter med en etnisk minoritetsbakgrunn
397 viser en klar tendens til å velge høyere grads profesjonsstudier som
398 medisin og juss. NSU ønsker at grunnene til dette skal utredes, og at
399 institusjonene blir flinkere til å nå ut med informasjon om fag der
400 studenter med etnisk minoritetsbakgrunn er underrepresentert.
401 Grunnleggende språkopplæring og norsk samfunnsforståelse er en
402 forutsetning for å kunne lykkes i høyere utdanning. NSU krever derfor at
403 denne opplæringen styrkes.

404

405 MiFA (Mangfold i Fokus i Akademia) ved universitetet i Oslo er et viktig
406 tiltak for å skape et inkluderende akademia for minoriteter, og er derfor et
407 eksempel til etterfølgelse for andre institusjoner. NSU ønsker derfor at det
408 skal gis tilskudd til et slikt tilbud for alle institusjoner som ønsker det.

409

410 **5.2 Etniske minoriteter i høyere utdanning**

411 Studenter med etnisk minoritetsbakgrunn inkluderes gjerne ikke i den
412 brede studentkulturen. Dette kan skyldes kulturforskjeller, og er noe
413 institusjonene må ta høyde for. NSU vil derfor jobbe for at studenter med
414 etnisk minoritetsbakgrunn skal kunne inkluderes i alle områder av
415 studentkulturen, gjerne gjennom egne tiltak og prosjekter. NSU mener
416 det er bekymringsverdig at mange studenter med etnisk
417 minoritetsbakgrunn faller fra studiene underveis. NSU krever at årsakene
418 til dette kartlegges, og at det settes inn tiltak for å forhindre dette. Et
419 mulig tiltak er en mentorordning der studenter med etnisk
420 minoritetsbakgrunn får en ikke-faglig veileder tidlig i studieløpet. Denne
421 veilederen kan gjerne selv ha en etnisk minoritetsbakgrunn.
422 Mentorordningen bør også finnes på høyere nivå, eksempelvis i en
423 doktorgrad.

424

425 NSU krever åpne ansettelsesprosesser og brede stillingsutlysninger til
426 stillinger i høyere utdanning, både administrative og vitenskaplige
427 ansatte. Personer med etnisk minoritetsbakgrunn må oppfordres til å søke
428 i stillingsutlysningen.

429

430 **5.3 Overgangen fra studie til arbeidsliv**

431 Sammenlignet med arbeidsstyrken totalt har innvandrere med høyere
432 utdanning omtrent dobbelt så stor risiko for å være overkvalifisert for det
433 yrket de jobber med, og i motsetning til resten av befolkning bedres dette
434 ikke i særlig grad med økt arbeidserfaring. NSU mener at karrieresentrene
435 ved institusjonene bør skaffe seg ekstra kompetanse på dette området og
436 sette inn ekstratiltak for å kunne hjelpe studenter med innvandrer- og
437 etnisk minoritetsbakgrunn å skaffe seg relevant arbeid. NSU mener
438 Kunnskapsdepartementet bør utrede mer om denne utfordringen og
439 komme med tiltak som kan bedre overgangen mellom studie og
440 arbeidslivet.